

Předseda Agrární komory Chrudim Jaroslav Kopista: České zemědělství – má právo na existenci?

09. 02. 2024

Jsme v první čtvrtině třicátého čtvrtého roku po čemsi, co bylo nazváno „sametovou revolucí“, tedy přísně a přesně organizovaného přechodu od komunistického ráje do kapitalistické dokonalosti. Mnozí jsme měli pošetilé představy o tom, že se stanou rozum a slušnost dlouhodobou samozřejmostí.

My, kteří jsme obnovili život na zdevastovaných rodových statcích a vrátili se ke staletým kořenům, jsme měli představu, že stát pochopí funkci a smysl sedláka ve společnosti. Z této naivity jsme byli velmi brzo vyvedeni prosazovanou realitou. Jistý nejúžasnější politik všech dob razil heslo „nevyrábět, levně dovézt“. Na potvrzení této ideologie sem k nám byly vpuštěny supermarketové řetězce a všeobecný pokrok dokonán jest až do dnešních dnů. Tvrdí se, že cca 80 % maloobchodu u nás je v rukou pěti nadnárodních řetězců, které si samozřejmě diktují, za jakých podmínek jim budou moci naši dodavatelé ve vší pokoře dodávat své zboží a výrobky. Třešničkou na dortu je pak každoroční vývoz kapitálu zahraničními firmami ve výši cca 300 mld. Kč. Fungujeme tedy jako generátor na peníze pro cizí kapitál.

Vládnoucí garnitura zásadně nevnímala existenci hospodářského prostoru, tedy toho, co si každý stát nebo společenství, zejména na západ od nás, až žárlivě střeží. Hospodářský prostor by se dal definovat jako ekonomická, územně-organizační jednotka, která má schopnost produkce, směny a expanze. Příkladem velmi úspěšných hospodářských prostorů jsou cizí supermarkety. Hospodářský prostor má tedy stát, odvětví, podnik atd. Tato prostá věc byla naprosto potřena výše zmíněnou filosofií „nevyrábět, levně dovézt“. To dokazuje saldo agrárního obchodu, které je od roku 1994 vždy záporné a za těch 30 let včetně roku 2023 dosahuje úrovně cca mínus 840 miliard korun.

„Svědomitá“ péče o hospodářský prostor českého zemědělství, kterou projevovaly všechny vlády bez rozdílu přinesla nesporné úspěchy. Z dostupných statistických dat je zřejmé, že české zemědělství v roce 2021 nedosáhlo ani úrovně roku 1936 (oceněno stálými cenami roku 1989). Toto je zřejmé z následující tabulky:

rok	produkce celkem		rostlinná produkce		živočišná produkce	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%
1936	80.946,2	74,5	42.501,4	95,1	38.444,8	60,1
1989	108.633,2	100,0	44.694,4	100,0	63.938,8	100,0
2021	78.085,6	71,9	42.603,3	95,3	35.482,3	55,5

Nemá smysl rozebírat současný tristní stav českého zemědělství a příčiny, které k tomu vedly. To vše bylo pojmenováno a na nevyvratitelných číslech zdokumentováno již mnohokrát. Nic z toho nebylo bráno v úvahu, sdělovací prostředky vykreslovaly zemědělce jen jako neschopnou bandu pobírající dotace, čehož se s radostí chápali všichni docenti „vysoké školy života“ a svými hloupými „disertačními pracemi“ po internetu a sociálních sítích šířili ta svá moudra, až se podařilo navodit všeobecnou opovržlivou náladu proti českým zemědělcům. Když byly zmíněny dotace, bylo by dobré rozebrat jejich rozložení. Zemědělské dotace se poskytují cca 33.000 žadatelům. Z této armády žadatelů pouze cca 1.850 (tj. 5,6 %) žadatelů produkuje 80 % veškeré zemědělské produkce.

Současná realita společné zemědělské politiky se dotkla i těch správných zemědělců na západě Evropské unie. Docela je to vykojelo, a tak jsme svědky masových bouří napříč EU. Samozřejmě do

toho půjdeme i my, čeští zemědělci, jen čekáme, jak dopadne jednání 12. února ve Varšavě s eurokomisařem Januszem Wojciechowským.

I méně seznámený člověk s problematikou zemědělství asi tuší, že se rysují docela velké a nepříjemné problémy před zemědělskou praxí. Bez počítače, počítačových aplikací, GPS se ani čtyřicetihektarový gigant neobejde. Je důležité vytyčovat hranice pole s pomocí GPS a s přesností na 2 cm a běda, když ujede radlice při orbě. Myši hýbou polem, ale nejdůležitější jsou zúřadované správné termíny pro dodržení aplikace rodenticidu, to platí i pro termíny seči a běda, pokud družice zjistí, že sedlák najel kvůli hrozícímu dešti o den dříve. Ona ta příroda se musí naučit respektovat ta naše nařízení a vyhlášky. Mimochodem, ty všechny příkazy a omezení, jejich administrace, to vše je napsáno na cca 1.500 stranách textu. Shrnuto – není důležité co se sklídí, kolik se čeho chová ve stájích, ale důležité je to, co je v šanonech, aby mnohonásobné kontroly mohly zkoumat trestnou činnost toho trouby sedláka, který si to musí samozřejmě nechat líbit.

Jeden podnik v našem kraji, obhospodařující cca 1.800 ha má spočítáno, že díky novým dotačním pravidlům přijde o 1.350 Kč na každý hektar proti stavu minulému. Připočteme k tomu zvýšení daně z nemovitostí o 80 % a k tomu se budou automaticky muset zvýšit i platby pachtovného. Ceny zemědělských komodit nelámou žádné rekordy. Například ceny pšenice jsou velmi hluboko pod rokem 2022 a jsou podobné cenám devadesátých let (krmná pšenice 3.400 – 3600 Kč/t, pšenice potravinová 4.400 Kč/t při 13% obsahu N). Z naznačeného se rysují totálně napjaté finanční toky.

Velmi pěkná je i snaha o omezení pesticidů a hnojiv. Jedná se o cíl snížit produkční zemědělství o cca 30 % ve prospěch ekologického zemědělství. Porost na poli lze chápat jako celek, tedy jeden biologický organismus. Je to zároveň předmět ekonomického zájmu. Jen zdravý a silný porost dá patřičný hospodářský efekt, tedy výkon. Problém chorob a škůdců bez příslušných pesticidů je neřešitelný, to platí i o chorobách hospodářských zvířat a užívání odpovídajících léků. Za vše toto popisují následující čísla: ekologické zemědělství zabírá plochu cca 18 % půdy a z této plochy je produkováno jen cca 1,3 % z celkového množství potravin. O případná rezidua pesticidů a hnojiv se zajímá kdejaký přihlouplý aktivista. Při tom problém mikro a nanoplastů v prostředí a vodách se neřeší. Mikroplasty byly mimochodem zjištěny už i v plodové vodě.

To, čemu jsou vystaveni čeští zemědělci v důsledku zavedení nové Společné zemědělské politiky Evropské unie, povede jen k dalšímu zmenšování rozměru českého zemědělství. Jeho tristní situace byla popsána v tabulce výše. Stát by se měl zabývat stabilizací našeho zemědělství, které má vedle krajiny tvorby zejména produkovat základní potraviny pro obyvatelstvo žijící v České republice. Tato jeho funkce je nyní potlačena na již zmíněných 55 % soběstačnosti. Současná situace je velký problém, když si uvědomíme, že se čím dál více začíná celoplošně projevovat změna klimatu. Pokud dojde v důsledku nepříznivých klimatických podmínek k velkoplošným výpadkům zemědělské produkce v Evropě nebo ve světě, nebude šance dovézt za rozumných podmínek chybějící potraviny. Nechci si představit reakci našich spotřebitelů na nedostatek potravin a přemrštěné ceny zboží v regálech supermarketů.

Dalo by se pokračovat do hloubky v naznačených tématech a přidat i další, ale to by asi nikdo ani nedočel do konce. Spokojme se tedy aspoň s tímto naznačeným minimem skutečností, které aspoň trochu přiblíží dost složitý problém zvaný „české zemědělství a jeho existence“.

Pokud má české zemědělství i nadále existovat a plnit svoji základní funkci, tedy produkci základních potravin pro obyvatele ČR, nechceme, aby:

- byl uplatňován Zelený úděl (Zelená dohoda pro Evropu) touto administrativně složitou formou;
- Zelený úděl v konečném důsledku likvidoval produkční zemědělství a následně byla ohrožena soběstačnost v produkci základních potravin;
- byla zvyšována daň z nemovitostí v dalších letech podle inflačního koeficientu;
- vysoké ceny potravin byly nadále prosazovány hospodářskou silou supermarketů;

- ukrajinská bezcelní zemědělská produkce devastovala náš zemědělsko-potravinářský hospodářský prostor.

Dále požadujeme, aby:

- redistributivní platba byla vyplácena na aspoň prvních 500 ha každého zemědělského podniku;
- byl přepracován zákon o významné tržní síle v podobném znění, jako je ve Francii a v Německu;
- se znovu otevřel problém zákona o potravinách – schválení jeho znění předloženého v roce 2020.

Upozornění pro všechny docenty a doktory všech věd vysoké školy života! Toto není brečení, ani kvílení nad vlastní neschopností. Toto je jen suché konstatování faktů sedlákem se čtyř set letou tradicí na rodovém statku.

Ing. Jaroslav Kopista
předseda Agrární komory Chrudim